

Sprawa C-501/00

Królestwo Hiszpanii

przeciwko

Komisja Wspólnot Europejskich

Artyku? 4 lit. c) EWWiS i art. 67 EWWiS – Decyzja Komisji nr 2496/96/EWWiS – Pomoc dla przedsi?biorstw sektora hutnictwa ?elaza i stali w zakresie eksportu – Przestrzeganie rozs?dnego terminu – Ulga podatkowa – Obowi?zek uzasadnienia – Wybiórczo?? – ?rodek o charakterze ogólnym

Streszczenie wyroku

1. *EWWiS – Pomoc dla hutnictwa ?elaza i stali – Termin ustanowiony w art. 6 ust. 5 szóstego kodeksu pomocy dla hutnictwa ?elaza i stali do wydania decyzji Komisji dotycz?cej zgodno?ci pomocy ze wspólnym rynkiem – Termin nieb?d?cy terminem zawitym pod rygorem utraty w?a?ciwo?ci.*

(decyzja ogólna nr 2496/96, art. 6 ust. 5)

2. *EWWiS – Pomoc dla hutnictwa ?elaza i stali – Post?powanie wyja?niaj?ce dotycz?ce projektów pomocy – Obowi?zki Komisji – Przestrzeganie rozs?dnego terminu do przyj?cia ostatecznej decyzji*

(decyzja ogólna nr 2496/96, art. 6)

3. *Akty instytucji – Uzasadnienie – Obowi?zek – Zakres – Decyzja EWWiS*

(art. 4 lit. c) i art. 15 EWWiS)

4. *EWWiS – Pomoc – Poj?cie – Przyznanie niektórym przedsi?biorstwom ulgi podatkowej przez organy publiczne – Zaliczenie*

(art. 4 lit. c) i art. 67 EWWiS)

5. *EWWiS – Pomoc – Poj?cie – Przepisy d????ce do realizacji celu wspierania mi?dzynarodowej wymiany handlowej za pomoc? wsparcia dla inwestycji zagranicznych – Zaliczenie*

(art. 4 lit. c) EWWiS)

6. *EWWiS – Pomoc – Poj?cie – Wp?yw na wymian? handlow? mi?dzy Pa?stwami Cz?onkowskimi lub na konkurencj? – Brak istotno?ci dla sprawy*

(art. 4 lit. c) EWWiS)

7. *EWWiS – Pomoc – Dopuszczenie przez Komisję – Dopuszczenie w drodze indywidualnej decyzji – Przesłanka – Uprzedni wniosek danego Państwa Członkowskiego*

(art. 95 EWWiS)

1. W ramach szóstego kodeksu pomocy dla hutnictwa żelaza i stali, zgodnie z którym Państwo Członkowskie może legalnie wprowadzić w życie środek pomocowy wyjącznie na mocy wyrażonej decyzji Komisji w tym względzie, trzymiesięczny termin określony w art. 6 ust. 5 na wydanie powyższej decyzji nie może być postrzegany jako termin zawity pod rygorem utraty ważności, którego upływ pozbawiałyby Komisję możliwość wydania decyzji w przedmiocie zgodności takiego planowanego środka z Traktatem EWWiS.

Mając bowiem na względzie kontekst ogólny, w który ten trzymiesięczny termin się wpisuje, oraz jego cel, niewydanie decyzji przez Komisję w tym terminie skutkowałoby z jednej strony niemożnością wprowadzenia w życie przez Państwo Członkowskie takiego środka pomocowego, a z drugiej strony niemożnością uzyskania przez nie ze strony Komisji decyzji dopuszczającej taką pomoc, wydanej w ramach wszczętego przez nią postępowania. Taka sytuacja byłaby sprzeczna z prawidłowym funkcjonowaniem przepisów odnoszących się do pomocy państwa, jako że zgoda Komisji mogłaby zostać uzyskana wyjącznie w wyniku nowego postępowania wszczętego na podstawie kodeksu pomocy, co opóźniłoby wydanie decyzji przez Komisję, bez udzielenia danemu Państwu Członkowskiemu jakichkolwiek dodatkowych gwarancji.

(por. pkt 50-51)

2. Po wszczęciu postępowania wyjaśniającego dotyczącego projektów pomocy, przewidzianego w szóstym kodeksie pomocy dla hutnictwa żelaza i stali, Komisja ma obowiązek, zgodnie z zasadą dobrej administracji, wydać w rozsądnym terminie, liczonym od otrzymania uwag danego Państwa Członkowskiego, zainteresowanych podmiotów i ewentualnie innych Państw Członkowskich, ostateczną decyzję. Nadmierny czas trwania postępowania wyjaśniającego przyczynia się bowiem zarówno do utrudnienia Państwu Członkowskiemu, będącemu jego podmiotem, odparcia argumentów Komisji, jak i do naruszenia w ten sposób prawa do obrony.

W odniesieniu do powyższego ocena, czy czas trwania postępowania administracyjnego ma rozsądny charakter powinna być dokonywana w oparciu o okoliczności w danej sprawie, a zwłaszcza przy uwzględnieniu kontekstu sprawy, różnych etapów procedury, przez które Komisja przeszła, zachowania stron w jej toku, stopnia złożoności sprawy oraz jej znaczenia dla zainteresowanych podmiotów.

(por. pkt 52-53)

3. Uzasadnienie, jakiego wymaga art. 15 EWWiS powinno być dostosowane do charakteru aktu i przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny rozumowanie instytucji, która wydała akt, pozwalając zainteresowanym poznać podstawy podjętej decyzji, a sędziwi wspólnotowemu dokonać jej kontroli. Nie ma wymogu, by uzasadnienie wyszczególniało wszystkie istotne elementy faktyczne i prawne, ponieważ ocena, czy uzasadnienie aktu spełnia wymogi art. 15 EWWiS winna opierać się nie tylko na jego brzmieniu, ale także uwzględniać okoliczności jego wydania, jak również całość przepisów prawa regulującego daną dziedzinę.

(por. pkt 73)

4. Termin „pomoc” w rozumieniu art. 4 lit. c) EWWiS zakłada koniecznie istnienie korzyści

przyznanych bezpośrednio lub pośrednio ze środków państwa albo stanowiących dodatkowe obciążenie dla państwa lub jednostek wyznaczonych lub utworzonych w tym celu, za? art. 67 EWWiS, przewidując w ust. 2 pierwsze tiret sytuacje umożliwiające Komisji udzielenie Państwom Członkowskim zgody, na zasadzie odstąpienia od art. 4 EWWiS, na przyznanie pomocy, nie przeprowadza rozróżnienia na pomoc specjalnie skierowaną do sektora hutnictwa węgla i stali oraz pomoc mającą do niego zastosowanie tylko w ramach rozdziału o charakterze bardziej ogólnym.

Wynika z tego, że rozdział, za pomocą którego organy publiczne przyznają niektórym przedsiębiorstwom ulgi podatkowe stawiając beneficjentów w sytuacji finansowej bardziej korzystnej niż sytuacja pozostałych podatników, stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 4 lit. c) EWWiS.

(por. pkt 91-92 i 116)

5. Pomoc państwa nie podlega definiowaniu za pomocą motywów lub celów danego rozdziału, lecz przez pryzmat jej skutków. Również okoliczności, że przepisy krajowe dotyczące do realizacji takiego celu polityki przemysłowej i handlowej jak wspieranie międzynarodowej wymiany handlowej za pomocą wsparcia dla inwestycji zagranicznych, nie wystarcza aby z góry pozbawić je kwalifikacji jako „pomoc” w rozumieniu art. 4 lit. c) EWWiS.

(por. pkt 125)

6. Aby uznać, że przepisy krajowe objęte są zakazem pomocy państwa przewidzianym w art. 4 lit. c) Traktatu EWWiS, Komisja nie jest zobowiązana do wykazania wpływu tych przepisów na wymiany handlowe między Państwami Członkowskimi lub na konkurencję, co byłoby wymagane na gruncie Traktatu WE

(por. pkt 129)

7. Logika wdrażania systemowi dopuszczania, na zasadzie odstąpienia, pomocy niezbadanej dla prawidłowego funkcjonowania wspólnego rynku węgla i stali wymaga w przypadku wydania indywidualnej decyzji przez Komisję, aby dane Państwo Członkowskie skierowało do niej wnioski o wszczęcie postępowania przewidzianego w art. 95 EWWiS zanim Komisja przystąpi do badania niezbadaności pomocy do realizacji celów Traktatu.

(por. pkt 153 i 155)

WYROK TRYBUNAŁU (druga izba)

z dnia 15 lipca 2004 r. (*)

Artykuł 4 lit. c) EWWiS i art. 67 EWWiS – Decyzja Komisji nr 2496/96/EWWiS – Pomoc dla przedsiębiorstw sektora hutnictwa węgla i stali w zakresie eksportu – Przestrzeganie rozstrzygniętego terminu – Ulga podatkowa – Obowiązek uzasadnienia – Wybiórczość – Rozdział o charakterze ogólnym

W sprawie C-501/00

Królestwo Hiszpanii, reprezentowane przez S. Ortiza Vaamonde'a, działającego w charakterze

pełnomocnika, z adresem do doręczenia w Luksemburgu,

strona skarżąca,

popierane przez

Diputación Foral de Álava,

Diputación Foral de Vizcaya,

Diputación Foral de Guipúzcoa,

Juntas Generales de Guipúzcoa,

Gobierno del País Vasco,

reprezentowane przez R. Falcóna y Telló, abogado,

i przez

Unión de Empresas Siderúrgicas (Unesid), reprezentowane przez L. Suáreza de Leza Mantilló i I. Alonsa de Noriega Satrustegui, abogados,

interwencji,

przeciwko

Komisji Wspólnot Europejskich, reprezentowanej przez G. Rozeta oraz G. Valero Jordana, działających w charakterze pełnomocników, z adresem do doręczenia w Luksemburgu,

strona pozwana,

mającej za przedmiot skargi o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji z dnia 31 października 2000 r. w sprawie hiszpańskich ustaw o podatku od spółek (Dz.U. L 60 z 2001, str. 57),

TRYBUNA (druga izba),

w składzie: C. W. A. Timmermans, prezes izby, J.-P. Puissochet, N. Cunha Rodrigues, R. Schintgen (sprawozdawca) i N. Colneric, sędziowie,

rzecznik generalny: A. Tizzano,

sekretarz: R. Grass,

uwzględniając sprawozdanie sędziego sprawozdawcy,

podjąwszy, po wysłuchaniu rzecznika generalnego, decyzję o rozstrzygnięciu sprawy bez opinii,

wydaje następujący

Wyrok

1 W skardze, która wpłynęła do sekretariatu Trybunału w dniu 29 grudnia 2000 r., Królestwo Hiszpanii wniosło, na podstawie art. 33 akapit pierwszy EWWiS, o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji z dnia 31 października 2000 r. w sprawie hiszpańskich ustaw o podatku od spółek (Dz.U. 2001, L 60, str. 57, zwanej dalej „zaskarżoną decyzją”).

Ramy prawne

Uregulowania wspólnotowe

2 Artykuł 4 lit. c) EWWiS stanowi, że zakazane są, na warunkach określonych w Traktacie EWWiS „subwencje lub pomoc udzielane przez państwo lub te szczególne obywatelstwa nadane przez nie, niezależnie od ich postaci”.

3 Artykuł 95 akapit pierwszy EWWiS stanowi:

„We wszystkich przypadkach nieprzewidzianych w niniejszym Traktacie, w których dla osiągnięcia w ramach wspólnego rynku węgla i stali, zgodnie z postanowieniami artykułu 5, jednego z określonych w artykułach 2, 3 i 4 celów Wspólnoty wydaje się niezbędnym wydanie przez Komisję decyzji lub wydanie zalecenia – decyzją lub zalecenie wydaje się za zgodą Rady wyrażoną jednomyślnie oraz po zasięgnięciu opinii Komitetu Doradczego”.

4 W celu zadośćuczynienia wymogom procesu restrukturyzacji sektora hutnictwa żelaza i stali Komisja oparła się, przy ustanawianiu od początku lat osiemdziesiątych wspólnotowego systemu zezwalającego na przyznawanie pomocy państwa hutnictwu żelaza i stali w pewnych enumeratywnie określonych przypadkach, na art. 95 EWWiS.

5 System przyjęty przez Komisję na podstawie powołanego przepisu otrzymał postać decyzji o zasięgu ogólnym, potocznie zwanych „kodeksami pomocy dla hutnictwa żelaza i stali”, i był poddawany kolejnym zmianom mającym na celu zaradzenie trudnościom koniunkturalnym w przemyśle metalurgicznym. Kodeks pomocy dla sektora hutnictwa żelaza i stali obowiązujący w okresie wstępnym dla wydarzeń będących przedmiotem niniejszego sporu (zwany dalej „kodeksem pomocy”) jest szóstym i ostatnim z serii i został wprowadzony na mocy decyzji Komisji nr 2496/96/EWWiS z dnia 18 grudnia 1996 r. ustanawiającej wspólnotowe zasady w dziedzinie pomocy państwa dla hutnictwa żelaza i stali (Dz.U. L 338, str. 42). Kodeks ten obowiązuje od dnia 1 stycznia 1997 r. do dnia 22 lipca 2002 r., kiedy to Traktat EWWiS utracił moc obowiązującą.

6 Zgodnie z art. 1 kodeksu pomocy zatytułowanym „Zasady”:

„1. Pomoc dla hutnictwa żelaza i stali, finansowana przez Państwo Członkowskie, jednostki samorządu terytorialnego lub ze środków państwa, bez względu na jej formę i szczególne lub ogólny charakter, może być uważana za pomoc Wspólnoty i w związku z tym uznana za zgodną z prawidłowym funkcjonowaniem wspólnego rynku tylko w przypadku, jeżeli spełnia wymogi art. 2–5 kodeksu pomocy.

[...]

3. Pomoc, o której mowa w niniejszej decyzji, może zostać przyznana wyłącznie po przeprowadzeniu postępowania określonych w art. 6 i nie będzie wypłacana po 22 lipca 2002 r.” [tęmaczenie nieoficjalne, podobnie wszystkie cytaty z tej decyzji poniżej].

7 Zgodnie z artykułami 2–5 kodeksu pomocy za zgodną ze wspólnym rynkiem może zostać uznana, pod pewnymi warunkami, pomoc przyznawana na: wspieranie prac badawczo-

rozwojowych (art. 2), ochrona środowiska (art. 3), zaprzestanie działalności przez obiekty sektora hutnictwa żelaza i stali (art. 4) oraz pomoc o charakterze regionalnym, objęta regionalnymi programami pomocy na rzecz przedsiębiorstw znajdujących się na terytorium Grecji (art. 5).

8 Zgodnie z art. 6 kodeksu pomocy, zatytułowanym „Procedura”, każdy projekt obejmujący ustanowienie pomocy, o której mowa w art. 2–5 tego kodeksu i każdy projekt transferu środków publicznych na rzecz przedsiębiorstw sektora hutnictwa żelaza i stali musi być notyfikowany Komisji, która dokonuje oceny jego zgodności ze wspólnym rynkiem. Na mocy ust. 4 akapit pierwszy tego artykułu, planowane środki mogą być wprowadzane w życie jedynie za zgodą Komisji i na warunkach przez nią ustalonych.

9 Artykuł 6 ust. 5 kodeksu pomocy stanowi:

„Jeżeli Komisja uzna, że określone środki finansowe mogą stanowić pomoc państwa w rozumieniu art. 1 lub jeżeli ma wątpliwości co do zgodności określonej pomocy z postanowieniami niniejszej decyzji, powiadamia o tym dane Państwo Członkowskie i wzywa zainteresowane podmioty oraz inne Państwa Członkowskie do przedłożenia jej uwag w tej sprawie. W przypadku gdy po otrzymaniu tych uwag i umożliwieniu danemu Państwu Członkowskiemu ustosunkowania się do nich Komisja uzna, że przedmiotowy środek stanowi pomoc niezgodną z postanowieniami niniejszej decyzji, wydaje decyzję w terminie trzech miesięcy od uzyskania informacji potrzebnych jej do dokonania oceny tej pomocy. Jeżeli Państwo Członkowskie nie zastosuje się do wspomnianej decyzji, znajduje zastosowanie postanowienia art. 88 Traktatu”.

10 Artykuł 6 ust. 6 kodeksu pomocy ma następujące brzmienie:

„Jeżeli w terminie dwóch miesięcy od otrzymania projektu Komisja nie wszczęła postępowania określonego w ust. 5 ani nie podała swego stanowiska do wiadomości w inny sposób, planowane środki mogą być wprowadzane w życie, pod warunkiem że Państwo Członkowskie uprzednio powiadomiło Komisję o takim zamiarze. W przypadku przeprowadzenia, na mocy ust. 3, konsultacji z Państwami Członkowskimi, omawiany termin wynosi trzy miesiące”.

Uregulowania krajowe

11 Artykuł 34 Ley 43/1995 del Impuesto de Sociedades (hiszpańskiej ustawy nr 43/1995 z dnia 27 grudnia 1995 r. o podatku od spółek, *Boletín Oficial del Estado* nr 310 z dnia 28 grudnia 1995 r., zwanej dalej „ustawą nr 43/1995”), zatytułowany „Ulga z tytułu działalności eksportowej”, powtarzający niemal dosłownie art. 26 Ley 61/1978 del Impuesto sobre Sociedades (ustawy nr 61/1978 z dnia 27 grudnia 1978 r. o podatku od spółek *Boletín Oficial del Estado* nr 132 z dnia 30 grudnia 1978 r.), stanowi:

„1. Prowadzenie działalności eksportowej uprawnia przedsiębiorstwa do korzystania z następujących ulg podatkowych, odliczanych od kwoty podatku:

a) 25 % podatku od inwestycji rzeczywiście przeprowadzonych w ramach tworzenia oddziałów lub stałych przedstawicielstw za granicą oraz wykupu udziałów w zagranicznych spółkach lub ustanawiania filii bezpośrednio zaangażowanych w eksport towarów i usług [...], pod warunkiem że posiadany udział wynosi co najmniej 25 % kapitału zakładowego filii [...];

b) 25 % kwoty równej kosztom reklamy, w wieloletnim rozliczeniu, poniesionym w związku z lansowaniem produktów, wejściem na zagraniczne rynki i ich analizą oraz uczestnictwem w targach, wystawach i innych podobnych wydarzeniach, w tym wydarzeniach o charakterze międzynarodowym, organizowanych w Hiszpanii”.

12 Prowincje Álava, Vizcaya i Guipúzcoa, korzystające z autonomii w zakresie prowadzenia polityki podatkowej, przejęły w swoich uregulowaniach podatkowych ulg podatkowych z tytułu działalności wywozowej, przewidzianych w art. 34 ustawy 43/1995 (zwanymi dalej „spornymi przepisami”).

13 Ulga obliczana jest co do zasady w sposób następujący: nominalna stawka podatku w wysokości 35 % jest stosowana wobec zysku za dany rok obrotowy i pozwala uzyskać całkowitą kwotę podatku, na którą zalicza się zwolnienia i ulgi z tytułu międzynarodowego podwójnego opodatkowania (zwaną dalej „całkowitą kwotą rzeczywistej skorygowanego podatku”). Suma „ulg na prowadzenie określonego rodzaju działalności”, do których należy ulga z tytułu działalności eksportowej, jest ograniczona do 35 % całkowitej kwoty rzeczywistej skorygowanego podatku. Kwota netto podatku do zapłaty jest zatem uzyskiwana w wyniku zastosowania maksymalnych dopuszczalnych ulg odliczanych od całkowitej kwoty podatku.

Postępowanie poprzedzające wydanie zaskarżonej decyzji

14 Pismem z dnia 16 kwietnia 1996 r. Komisja zwróciła się do władz hiszpańskich o udzielenie jej informacji dotyczących ewentualnej „pomocy dla hiszpańskich przedsiębiorstw sektora hutnictwa żelaza i stali w zakresie eksportu”.

15 Pismem z dnia 24 czerwca 1996 r. władze te poinformowały Komisję, że art. 34 ustawy nr 43/1995 jest rodzkiem o charakterze ogólnym, stosowanym bezpośrednio przez wszystkich podatników, bez udziału jakichkolwiek organów publicznych.

16 Pismem z dnia 7 sierpnia 1997 r. Komisja poinformowała władze hiszpańskie o swej decyzji w sprawie wszczęcia postępowania określonego w art. 6 ust. 5 kodeksu pomocy. Decyzja ta została opublikowana w *Dzienniku Urzędowym Wspólnot Europejskich* z dnia 31 października 1997 r. (Dz.U. C 329, str. 4) i zainteresowane podmioty zostały wezwane do przedłożenia uwag w terminie miesiąca od publikacji.

17 Ponieważ Komisja stwierdziła, że sporne przepisy dotyczą również sektorów objętych Traktatem WE i że wiążąco z nich obowiązuje w chwili przystąpienia Królestwa Hiszpanii do Wspólnot Europejskich, uznała pomoc przyznaną na mocy tego Traktatu za istniejącą pomoc państwa. Na gruncie Traktatu EWWiS przepisy te zostały natomiast uznane za nową pomoc.

18 W piśmie z dnia 13 października 1997 r. władze hiszpańskie potwierdziły swoje stanowisko wyrażone już przed wszczęciem postępowania określonego w art. 6 ust. 5 kodeksu pomocy, że sporne przepisy nie stanowią pomocy państwa. Przepisy te mogłyby co najwyżej zostać uznane za istniejącą pomoc.

19 W ramach omawianego postępowania trzy stowarzyszenia: Confederación Española de Organizaciones Empresariales, Unión de Empresas Siderúrgicas (zwane dalej „Unesid”) i Wirtschaftsvereinigung Stahl przedłożyły Komisji uwagi, do których władze hiszpańskie ustosunkowały się w piśmie z dnia 16 marca 1998 r.

Zaskarżona decyzja

20 W dniu 31 października 2000 r. Komisja wydała zaskarżoną decyzję. Jej dwa pierwsze artykuły otrzymały następujące brzmienie:

„Artykuł 1

Wszelka pomoc przyznana przez Hiszpanię zgodnie z:

- a) art. 34 ustawy 43/1995 z dnia 27 grudnia 1995 r. o podatku od spółek;
- b) art. 43 Norma Foral 3/1996 z dnia 26 czerwca 1996 r. o podatku od spółek w autonomicznej prowincji Vizcaya;
- c) art. 43 Norma Foral 7/1996 z dnia 4 lipca 1996 r. o podatku od spółek w autonomicznej prowincji Guipúzcoa; lub
- d) art. 43 Norma Foral 24/1996 z dnia 5 lipca 1996 o podatku od spółek w autonomicznej prowincji Álava

na rzecz przedsiębiorstw sektora hutnictwa żelaza i stali EWWiS mających siedzibę w Hiszpanii jest niezgodna ze wspólnym rynkiem węgla i stali.

Artykuł 2

Hiszpania przyjmie niezwłocznie właściwe środki w celu zapewnienia, aby przedsiębiorstwa sektora hutnictwa żelaza i stali EWWiS mające siedzibę w Hiszpanii nie korzystały z pomocy, o której mowa w art. 1” [tęmaczenie nieoficjalne, podobnie wszystkie cytaty z tego rozporządzenia poniżej] (zwanej dalej „omawianą pomocą”).

21 Komisja nie nakazała jednakże zwrotu omawianej pomocy, mając na względzie przede wszystkim odmienne stanowisko, jakie przyjęła w przeszłości w odniesieniu do analogicznych środków krajowych oraz czas trwania dochodzenia, na który Królestwo Hiszpanii nie miało wpływu, uznając, że „nawet najbardziej ostrożne i najlepiej poinformowane przedsiębiorstwa sektora hutnictwa żelaza i stali nie mogły przewidzieć zakwalifikowania jako pomocy państwa sprzecznej z art. 4 Traktatu EWWiS powołanych przepisów podatkowych oraz że mogły służyć powołaniu na zasadzie ochrony uzasadnionych oczekiwań” (motyw 28 zaskarżonej decyzji).

22 W tych okolicznościach Królestwo Hiszpanii wniosło niniejszą skargę.

23 Postanowieniem Prezesa Trybunału z dnia 13 czerwca 2001 r. Diputación Foral de Álava, Diputación Foral de Vizcaya, Diputación Foral de Guipúzcoa, Juntas Generales de Guipúzcoa i Gobierno del País Vasco (zwane dalej „władzami baskijskimi”) zostały dopuszczone do postępowania w charakterze interwenientów popierających rząd Królestwa Hiszpanii.

24 Postanowieniem z tego samego dnia Unesid zostały dopuszczone do postępowania w charakterze interwenienta popierającego rząd Królestwa Hiszpanii.

Władzania stron

25 Królestwo Hiszpanii wnosi do Trybunału o:

- stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji i
- obciążenie Komisji kosztami postępowania.

26 Komisja wnosi do Trybunału o:

- oddalenie skargi i

– obciążenie Królestwa Hiszpanii kosztami postępowania.

27 Władze baskijskie wnoszą do Trybunału o:

- uznanie skargi za dopuszczalną,
- stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji i
- obciążenie Komisji kosztami postępowania, w tym kosztami ich interwencji.

28 Unesid wnosi do Trybunału o:

- uznanie za dopuszczalną, co do formy i terminu, jego wniosku o dopuszczenie do sprawy w charakterze interwenienta,
- stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji i
- obciążenie Komisji kosztami postępowania.

W przedmiocie skargi

29 Na poparcie skargi Królestwo Hiszpanii powołauje trzy zarzuty, oparte odpowiednio na:

- naruszeniu zasad prowadzenia dochodzenia określonych w art. 6 ust. 5 kodeksu pomocy;
- naruszeniu obowiązku uzasadnienia sformułowanego w art. 15 akapit pierwszy EWWiS i
- naruszeniu art. 4 lit. c) EWWiS.

30 Interwencji podnoszą liczne zarzuty dodatkowe na poparcie żądań Królestwa Hiszpanii.

W przedmiocie zarzutu pierwszego

Argumenty stron

31 W zarzucie pierwszym rząd hiszpański podnosi, że Komisja uchybiła trzymiesięcznemu terminowi liczonemu od chwili uzyskania informacji potrzebnych jej do dokonania oceny spornych przepisów, który przysługiwa jej zgodnie z art. 6 ust. 5 kodeksu pomocy na wydanie zaskarżonej decyzji. W niniejszym przypadku decyzja została wydana niemal dwa lata i osiem miesięcy po uzyskaniu przez Komisję wszystkich informacji niezbędnych do dokonania oceny zgodności tych przepisów z Traktatem.

32 W ten sposób Komisja naruszyła zasady bezpieczeństwa prawnego i ochrony uzasadnionych oczekiwań oraz prawo do obrony. Rząd hiszpański zwraca w tym względzie uwagę, że opóźnienie w postępowaniu spowodowało całkowite wyizolowanie w czasie dochodzenia stanowczego podstaw takiego postępowania. Ponadto przedurządzenie się milczeniem Komisji po zakończeniu dochodzenia pozwoliło wierzyć, że nie wyrazi ona sprzeciwu wobec poddanych analizie przepisów. Nie wskazała ona zresztą żadnych działań lub postępowania wyjaśniających, wewnątrznych lub zewnątrznych, ani żadnego innego powodu, który mógłby służyć usprawiedliwieniu lub wyjaśnieniu tego opóźnienia.

33 Rząd hiszpański dodaje, że w zaskarżonej decyzji Komisja odstąpiła od nakazania zwrotu omawianej pomocy. Skoro przedsiębiorstwa sektora hutnictwa żelaza i stali mogły w sposób uprawniony twierdzić, że sporne przepisy nie stanowiły, ani przed rozpoczęciem, ani w toku

postępowania wyjaśniającego, pomocy niezgodnej ze wspólnym rynkiem, to tym bardziej odnosi się to do danego Państwa Członkowskiego.

34 Interwencji popiera ją argumentacją rzędu hiszpańskiego.

35 Wyjaśnienia udzielone z opóźnieniem przez Komisję w duplice, zgodnie z którymi zwłoka w wydaniu zaskarżonej decyzji spowodowana była wszczęciem dochodzenia obejmującego ustawodawstwa wszystkich Państw Członkowskich, mającego na celu weryfikację istnienia tego samego rodzaju pomocy w zakresie eksportu w pozostałych Państwach Członkowskich, nie wydają się przekonywujące, gdy nie jest jasny powód, dla którego postępowanie prowadzi do uzyskania informacji o środkach stosowanych w innych Państwach Członkowskich mogłoby usprawiedliwić opóźnienie w postępowaniu wszczętym w odniesieniu do spornych przepisów.

36 Władze baskijskie kwestionują również twierdzenie Komisji, zgodnie z którym nie może ona już, ze względu na ogólną zasadę zakazu pomocy, wyrazić zgody na omawianą pomoc, w sytuacji gdy uchybienie terminowi określonemu w art. 6 ust. 5 kodeksu pomocy miało za skutek uniemożliwienie wydania jakiegokolwiek decyzji. Argument ten oparty jest na błędnej przesłance zakładającej, że chodzi tu o pomoc, która jako taka wymaga zgody, aby mogła zostać wprowadzona w życie. Przedmiotem rozważań jest natomiast kwestia, czy sporne przepisy stanowią pomoc, czy też nie. Komisja nie może dysponować nieograniczonym zasobem czasu na dokonanie takiej oceny.

37 Unesid dodaje w tym względzie, że zaskarżona decyzja uchybiła nie tylko trzymiesięcznemu terminowi określonemu w art. 6 ust. 5 kodeksu pomocy, ale także roszczeniowemu terminowi, który przysługiwała jej w celu samodzielnego wszczęcia postępowania wyjaśniającego. Dokonując porównania z wyrokiem z dnia 11 grudnia 1973 r. w sprawie 120/73 Lorenz, Rec. str. 1471, i wyrokiem Sądu z dnia 22 października 1997 r. w sprawach połączonych T-213/95 i T-18/96 SCK i FNK przeciwko Komisji (Rec. str. II-1739, pkt 55), Unesid zauważa, że Komisja dopuściła do upływu ponad dwunastu lat od chwili przystąpienia Hiszpanii do Wspólnot do chwili wszczęcia postępowania, przy czym art. 34 ustawy nr 43/1995 i sporne przepisy zostały jej notyfikowane już przy okazji przystąpienia. Również z tego względu Komisja uchybiła zasadom dobrej administracji.

38 Zdaniem Unesid na Komisji ciąży szczególny obowiązek uzasadnienia okoliczności leżących u podstaw zmiany jej stanowiska i stwierdzenia, że przepisy te, których wejście w życie nie wywołało jej zastrzeżeń, były niezgodne z Traktatem.

39 Komisja kwestionuje wykładni, zgodnie z którą konsekwencją uchybienia trzymiesięcznemu terminowi określonemu w art. 6 ust. 5 kodeksu pomocy jest bezskuteczność postępowania. Nie ma jej zdaniem podstaw do uznania, że gdyby termin ten był przestrzegany, treść zaskarżonej decyzji byłaby inna, a zwłaszcza korzystna dla Królestwa Hiszpanii. Wobec powyższego nie może być tutaj mowy o naruszeniu istotnego wymogu proceduralnego ani zasady kontryktoryjności.

40 Twierdzenie rzędu hiszpańskiego, zgodnie z którym opóźnienie miało wpływ na wynik postępowania wyjaśniającego przeprowadzonego przez Komisję, jest również pozbawione wszelkiej zasadności, gdyż rzęd ten nie wyjaśnia, na czym polegają zmiany, które rzeczywiście zaszły w okresie dzielącym przedstawienie przez niego uwag i wydanie zaskarżonej decyzji – a które mogły mieć wpływ na jej treść.

41 Komisja powołuje się także na samo brzmienie art. 4 lit. c) EWWiS, który stanowi, że za niezgodne ze wspólnym rynkiem węgla i stali i w konsekwencji za zniesione i zakazane w granicach Wspólnoty należy uznać subwencje lub pomoc udzielane przez państwo, niezależnie

od ich postaci. Wobec braku szczególnej decyzji Komisji stwierdzającej zgodność pomocy, sytuacja ta nie stwarza stanu niepewności prawnej, gdy w niniejszym przypadku pomoc należałoby uznać za niezgodną z Traktatem, a co za tym idzie – za zakazaną.

42 Jeżeli chodzi o rzekome naruszenie zasady ochrony uzasadnionych oczekiwań, Komisja podkreśla, że nigdy nie składała jakiegokolwiek zapewnienia, zgodnie z którym sporne przepisy miałyby nie stanowić pomocy. W każdym razie zasada ta nie mogłaby zostać naruszona przez decyzję o odstąpieniu od nakazania jej zwrotu.

43 Komisja kwestionuje również dokonane porównanie z powoływanym powyżej wyrokiem w sprawie *Lorens*. Podczas gdy wyrok ten dotyczy postępowania wyjaśniającego dotyczącego projektów pomocy notyfikowanych Komisji, zaskarżona decyzja została wydana w ramach postępowania dotyczącego pomocy już przyznanej przez władze krajowe. O ile jej zdaniem nadanie charakteru zawitego dwumiesięcznemu terminowi, o którym mowa w tym wyroku, uzasadnione jest uniknięciem sytuacji, w której projekt pozostawiałby w nieskończoność w zawieszeniu, to ochrona taka nie jest niezbędna w przypadku analizy pomocy już udzielonej.

44 Co się tyczy odniesienia do powołanego powyżej wyroku w sprawie *SCK i FNK przeciwko Komisji*, Komisja podnosi, że z pkt 57 tego wyroku wynika, że „ocena, czy czas trwania postępowania administracyjnego ma rozsądny charakter, powinna być dokonywana w oparciu o okoliczności w danej sprawie”. W niniejszym przypadku, biorąc pod uwagę zwołano sprawę, termin, w którym została wydana decyzja, nie był nierozsądny.

45 Komisja wyjaśnia, że opóźnienie w wydaniu decyzji spowodowane było wszczęciem dochodzenia obejmującego ustawodawstwa wszystkich Państw Członkowskich, mającego na celu weryfikację istnienia tego samego rodzaju pomocy w zakresie eksportu jak pomoc przyznana na mocy spornych przepisów w Hiszpanii.

46 Komisja dodaje, że twierdzenie Unesid, zgodnie z którym zaskarżona decyzja jest wynikiem postępowania wszczętego już po upływie rozsądnego terminu, nie znajduje faktycznego uzasadnienia, jako że Królestwo Hiszpanii nigdy nie notyfikowało Komisji projektów spornych przepisów. Informacje, które uzyskała w toku dyskusji poprzedzających przystąpienie Królestwa Hiszpanii do Wspólnot, dotyczyły istniejącej pomocy. Co więcej, informacje te zostały uzyskane w ramach analizy pomocy państwa w kontekście Traktatu EWG.

47 Wreszcie Komisja podnosi, że art. 4 lit. c) EWWiS ustanawia zakaz pomocy, od którego mogłaby ona wprowadzić odstąpienie jedynie w wyniku postępowania przewidzianego przez kodeks pomocy. Gdyby jedynie konsekwencją uchybienia terminowi określonemu w art. 6 ust. 5 tego kodeksu było uniemożliwienie jej wydania decyzji, Komisja nie mogłaby zakończyć postępowania wszczętego na podstawie tego przepisu, przy czym jednakże odstąpienie od zasady zakazu pomocy ustanowionej przez Traktat EWWiS nie byłoby możliwe.

48 Wobec powyższych okoliczności należałoby wszcząć nowe postępowanie. Jednakże takiemu rozwizaniu sprzeciwiałyby się względy ekonomii postępowania, gdyż nowa decyzja jedynie powtarzałaby treść poprzedniej decyzji.

Ocena Trybunału

49 Nie budzi wątpliwości fakt, że trzymiesięczny termin określony w art. 6 ust. 5 kodeksu pomocy upłynął przed wydaniem zaskarżonej decyzji.

50 Z wyroku z dnia 12 grudnia 2002 r. w sprawie *C-5/01 Belgia przeciwko Komisji* (Rec. str. I-11991, pkt 60) wynika jednak, że termin ten nie może być postrzegany jako termin zawity pod

rygiem utraty w?a?ciwo?ci, którego up?yw pozbawia?by Komisj? mo?liwo?ci wydania decyzji w przedmiocie zgodnie?ci planowanego ?rodka pomocowego z Traktatem.

51 BOWIEM ZE WZGL?DU NA KONTEKST OGÓLNY, W KTÓRY TEN TRZYMIESI?CZNY TERMIN SI? WPISUJE, ORAZ JEGO CEL NIEWYDANIE DECYZJI PRZEZ KOMISJ? W TYM TERMINIE SKUTKOWA?OBY Z JEDNEJ STRONY NIEMO?NO?CI? WPROWADZENIA W ?YCIE PRZEZ PA?STWO CZ?ONKOWSKIE TAKIEGO ?RODKA POMOCEWEGO, A Z DRUGIEJ STRONY NIEMO?NO?CI? UZYSKANIA PRZEZ NIE ZE STRONY KOMISJI DECYZJI DOPUSZCZAJ?CEJ TAK? POMO?C, WYDANEJ W RAMACH WSZCZ?TEGO PRZEZ NI? POST?POWANIA. TAKA SYTUACJA BY?ABY SPRZECZNA Z PRAWID?OWYM FUNKCJONOWANIEM REGU? ODNO SZ?CYCH SI? DO POMO?Y PA?STWA, JAKO ?E ZGODA KOMISJI MOG?ABY ZOSTA? UZYSKANA WY??CZNIE W WYNIKU NOWEGO POST?POWANIA WSZCZ?TEGO NA PODSTAWIE KODEKSU POMO?Y, CO OPÓ?NI?OBY WYDANIE DECYZJI PRZEZ KOMISJ?, BEZ UDZIELENIA DANEMU PA?STWU CZ?ONKOWSKIEMU JAKICHKOLWIEK DODATKOWYCH GWARANCJI (WW. WYROK W SPRAWIE BELGIA PRZECIWKO KOMISJI, PKT 58 I 59).

52 PRAWD? JEST, ?E PO WSZCZ?CIU POST?POWANIA WYJA?NIJ?CEGO W KWIE?NIU 1996 R. KOMISJA MIA?A OBOWI?ZEK, ZGODNIE Z ZASAD? DOBREJ ADMINISTRACJI, WYDA? W ROZS?DNYM TERMINIE, LICZONYM OD OTRZYMANIA UWAG DANEGO PA?STWA CZ?ONKOWSKIEGO, ZAINTERESOWANYCH PODMIOTÓW I EWENTUALNIE INNYCH PA?STW CZ?ONKOWSKICH, OSTATECZN? DECYZJ?. NADMIERNY CZAS TRWANIA POST?POWANIA WYJA?NIJ?CEGO PRZYCZYNI SI? BOWIEM DO UTRUDNIENIA PODDANEMU JEJ PA?STWU CZ?ONKOWSKIEMU ODPARCIA ARGUMENTÓW KOMISJI I NARUSZA W TEN SPOSÓB PRAWO DO OBRONY (ZOB. W SZCZEGÓLNO?CI, W ODNIENIENIU DO POST?POWANIA POPRZEDZAJ?CEGO WNIESIENIE SKARGI OKRE?LONEGO W ART. 226 WE, WYROK Z DNIA 21 STYCZNIA 1999 R. W SPRAWIE C-207/97 KOMISJA PRZECIWKO BELGII, REC. STR. I-275, PKT 25).

53 W ODNIENIENIU DO POWY?SZEGO Z ORZECZNICTWA WYNIKA, ?E OCENA, CZY CZAS TRWANIA POST?POWANIA ADMINISTRACYJNEGO MA ROZS?DNY CHARAKTER, POWINNA BY? DOKONYWANA W OPARCIU O OKOLICZNO?CI W?A?CIWE KA?DEJ SPRAWIE, A ZW?ASZCZA PRZY UWZGL?DNIENIU KONTEKSTU SPRAWY, RÓ?NYCH ETAPÓW PROCEDURY, PRZEZ KTÓRE KOMISJA PRZESZ?A, ZACHOWANIA STRON W JEJ TOKU, STOPNIA Z?O?ONO?CI SPRAWY ORAZ JEJ ZNACZENIA DLA ZAINTERESOWANYCH PODMIOTÓW (ZOB. WYROK W WW. SPRAWIE SCK I FNK PRZECIWKO KOMISJI, PKT 57 P ORAZ NA ZASADZIE ANALOGII W ODNIENIENIU DO POST?POWANIA S?DOWEGO WYROK Z DNIA 17 GRUDNIA 1998 R. W SPRAWIE C-185/95 BAUSTAHLGEBEWE PRZECIWKO KOMISJI, REC. STR. I-8417, PKT 29).

54 W NINIEJSZYM PRZYPADKU STWIERDZI? WYSTARCZY, ?E POST?POWANIE, KTÓREGO PRZEDMIOTEM BY?Y SPORNE PRZEPISY, WYMAGA?O PRZEPROWADZENIA PRZEZ KOMISJ? POG??BIONEJ ANALIZY HISZPA?SKIEGO USTAWODAWSTWA ORAZ STANU FAKTYCZNEGO I PRAWNEGO O ZNACZNYM STOPNIEM Z?O?ONO?CI, W SZCZEGÓLNO?CI WOBEC FAKTU, ?E PRZEPISY TE NIE DOTYCZ? JEDYNIE PRZEDSI?BIORSTW SEKTORA HUTNICTWA ?ELAZA I STALI, ALE WSZYSTKICH PRZEDSI?BIORSTW HISZPA?SKICH.

55 ZA UPRAWNION? NALE?Y RÓWNI?C UZNA? DECYZJ? KOMISJI, PODJ?T? WOBEC ISTNIENIA PRZEPISÓW PODATKOWYCH, KTÓRYCH KWALIFIKACJA JAKO „POMO?Y” W ROZUMIENIU ART. 4 LIT. C) EWWiS NIE JEST OCZYWISTA, O WSZCZ?CIU DOCHODZENIA OBEJMUJ?CEGO WSZYSTKIE PA?STWA CZ?ONKOWSKIE, MAJ?CEGO NA CELU WERYFIKACJ? ISTNIENIA W ICH USTAWODAWSTWIE PRZEPISÓW TEGO SAMEGO RODZAJU CO PRZEPISY PRZYJ?TE W HISZPANII.

56 PONADTO KOMISJA UWZGL?DNI?A W SZCZEGÓLNO?CI „OPÓ?NIENIA”, NA KTÓRE KRÓLESTWO HISZPANII NIE MIA?O WP?YWU, ODS?PUJ?C OD NAKAZANIA PRZEDSI?BIORSTWOM SEKTORA HUTNICTWA ?ELAZA I STALI ZWROTU OMAWIANEJ POMO?Y.

57 Rząd hiszpański nie wskazał, w jaki sposób czas trwania postępowania wyjaśniającego, w świetle powyższych okoliczności, miał spowodować wadliwość decyzji polegającą na naruszeniu zasad bezpieczeństwa prawnego i ochrony uzasadnionych oczekiwań oraz prawa do obrony ze szkód dla władz hiszpańskich.

58 Jak bowiem słusznie zauważyła Komisja, rząd hiszpański nie przedstawił żadnych danych na poparcie tezy, zgodnie z którą upływ czasu uczynił w niniejszym przypadku bezcelowym dochodzenie, w wyniku którego została wydana zaskarżona decyzja, i naruszył prawo do ochrony oraz nie wykwił powodu, dla którego wszczęcie postępowania na nowo pozwoliłoby Komisji na wydanie innej, bardziej korzystnej dla Królestwa Hiszpanii decyzji.

59 Z powyższego wynika, że zarzut pierwszy należy oddalić jako bezzasadny.

W przedmiocie zarzutu drugiego

Argumenty stron

60 W ramach zarzutu drugiego rząd hiszpański podnosi po pierwsze, że Komisja nie uzasadniła radykalnej zmiany swego stanowiska wobec spornych przepisów. Mimo iż uznała pierwotnie, że przepisy te – które, jak wynika z motywu 26 zaskarżonej decyzji, zostały jej notyfikowane przy okazji przystąpienia Królestwa Hiszpanii do Wspólnot – nie wchodziły w zakres pojęcia pomocy, stwierdziła następnie, że chodzi o pomoc niezgodną z Traktatem.

61 Po drugie, zaskarżona decyzja nie zawierała jakichkolwiek informacji wskazujących w tych przepisów na konkurencyjność krajowych produktów eksportowych, a zwłaszcza na kształtowanie cen i szkód poniesionych przez przedsiębiorstwa nieobjęte hiszpańskimi uregulowaniami o podatku od spółek, co wymagałoby analizy krajowych systemów podatkowych w całości.

62 Komisja odpięra zarzut odpowiadając, że nigdy nie twierdziła, przed wydaniem zaskarżonej decyzji, że sporne przepisy nie stanowią pomocy, a zatem nie musiały uzasadniać zmiany stanowiska w tym względzie.

63 Poza tym zaskarżona decyzja spełniała obowiązek uzasadnienia w rozumieniu orzecznictwa Trybunału, ponieważ zawierała rozumowanie Komisji dotyczące kwalifikacji spornych przepisów jako „pomocy EWWiS”. Uzasadnienie to umożliwiło rządowi hiszpańskiemu zrozumienie powodów, dla których Komisja wydała tę decyzję, a Trybunałowi kontrolę jej legalności.

64 W rzeczywistości podniesione przez rząd hiszpański braki w uzasadnieniu nie miały związku z przesłankami istnienia pomocy państwa. W celu uznania danego rodzaju za pomoc państwa na gruncie prawa wspólnotowego konieczne jest nie aby wyrzodził on szkody potencjalnym konkurentom, ale aby stanowił dla jego beneficjentów korzyść ekonomiczną. Odliczenia od kwoty podatku od spółek spełniały to kryterium, przy czym nie było potrzeby przeprowadzenia analizy obciążeń podatkowych lub kosztów eksploatacji w innych Państwach Członkowskich. Poza tym analiza w tym spornych przepisów na konkurencyjność nie jest wymagana w ramach Traktatu EWWiS (zob. wyrok Sądu z dnia 21 stycznia 1999 r. w sprawach połączonych T-129/95, T-2/96 i T-97/96 Neue Maxhütte Stahlwerke i Lech-Stahlwerke przeciwko Komisji, Rec. str. II-17, pkt 99, i postanowienie Trybunału z dnia 25 stycznia 2001 r. w sprawie C-111/99 P Lech-Stahlwerke przeciwko Komisji, Rec. str. I-727, pkt 41).

65 Co za tym idzie, Komisja twierdzi, że nie miała obowiązku dokonywania analizy braku

wpływu spornych przepisów na konkurencyjność krajowych produktów eksportowych. Nie uchybiła zatem obowiązkowi uzasadnienia.

Ocena Trybunału

66 Stwierdziła należało, że zarzut drugi powołany przez Królestwo Hiszpanii, oparty na braku uzasadnienia zaskarżonej decyzji, zawiera dwie części, odnoszące się odpowiednio do rzekomej zmiany stanowiska Komisji wobec istnienia i zgodności ze wspólnym rynkiem omawianej pomocy oraz do pewnych przesłanek, które sporne przepisy musiałyby spełniać, aby zostać zakwalifikowane jako „pomoc” w rozumieniu art. 4 lit. c) EWWiS.

– W przedmiocie pierwszej części zarzutu drugiego

67 Należy przypomnieć, że zgodnie z art. 4 lit. c) EWWiS za niezgodne ze wspólnym rynkiem węgla i stali i w konsekwencji za zniesione i zakazane w granicach Wspólnoty należy uznać, bez wyjątku, subwencje lub pomoc udzielane przez państwo, niezależnie od ich postaci.

68 Przyjęty na podstawie art. 95 EWWiS kodeks pomocy zezwala na jednakże na przyznawanie pomocy hutnictwu żelaza i stali w enumeratywnie określonych przypadkach i zgodnie z przewidzianymi w nim procedurami. Artykuł 6 ust. 4 tego kodeksu stanowi w szczególności, że planowane środki mogą zostać wprowadzone w życie wyłącznie za zgodą Komisji. Ustęp 6 tego artykułu ustanawia wyraźne odstępstwo od tej zasady, stanowiąc, że środki te mogą zostać wprowadzone w życie, jeżeli Komisja nie wszczęła postępowania określonego w ust. 5 tego artykułu lub podała swe stanowisko do wiadomości w inny sposób w terminie dwóch miesięcy od daty otrzymania notyfikacji jakiegokolwiek projektu, pod warunkiem że Państwo Członkowskie uprzednio poinformowało Komisję o swoich zamiarach (ww. wyrok w sprawie Belgia przeciwko Komisji, pkt 54).

69 Sytuacja, w której pomoc na rzecz hutnictwa żelaza i stali może zostać przyznana, stanowi zatem wyjątek od zasady, zgodnie z którą pomoc taka jest zakazana, a jej przyznanie jest co do zasady dozwolone wyłącznie na mocy wyraźnej decyzji Komisji (ww. wyrok w sprawie Belgia przeciwko Komisji, pkt 55).

70 W niniejszym przypadku zresztą Komisja nigdy nie wydała decyzji zezwalającej wyraźnie na przyznanie omawianej pomocy. Udzielona przez komisarza ds. konkurencji w czerwcu 1996 r. odpowiedź na pytanie skierowane na piśmie przez członka Parlamentu Europejskiego, powołana w motywie 26 zaskarżonej decyzji, nie porusza kwestii kwalifikacji spornych przepisów jako pomocy w rozumieniu art. 4 lit. c) EWWiS.

71 Wobec powyższego, jako że nie została wykazana zmiana stanowiska zarzucana Komisji przez rząd hiszpański, Komisja nie miała obowiązku uzasadnienia zaskarżonej decyzji w tym zakresie.

72 Pierwsza część zarzutu drugiego pozbawiona jest uzasadnienia faktycznego i powinna zostać oddalona.

– W przedmiocie drugiej części zarzutu drugiego

73 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem odnoszącym się do art. 253 WE i mającym zastosowanie do art. 15 EWWiS uzasadnienie, jakiego wymaga to postanowienie, powinno być dostosowane do charakteru aktu i przedstawiać w sposób jasny i jednoznaczny rozumowanie instytucji, która wydała akt, pozwalając zainteresowanym poznać podstawy podjętej decyzji, a sądowi wspólnotowemu dokonać jej kontroli. Nie ma wymogu, by uzasadnienie wyszczególniało

wszystkie istotne elementy faktyczne i prawne, ponieważ ocena, czy uzasadnienie aktu spełnia wymogi art. 253 WE winna opierać się nie tylko na jego brzmieniu, ale także uwzględniać okoliczności jego wydania, jak również całości przepisów prawa regulującego daną dziedzinę (zob. w szczególności wyroki z dnia 29 lutego 1996 r. w sprawie C-56/93 Belgia przeciwko Komisji, Rec. str. I-723, pkt 86, z dnia 2 kwietnia 1998 r. w sprawie C-367/95 P Komisja przeciwko Sytraval i Brink's France, Rec. str. I-1719, pkt 63, z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie C-310/99 Włochy przeciwko Komisji, Rec. str. I-2289, pkt 48, i z dnia 12 grudnia 2002 r. w ww. sprawie Belgia przeciwko Komisji, pkt 68).

74 Wystarczy zaznaczyć w tym względzie, że zaskarżona decyzja przedstawia jasno i jednoznacznie w motywach 17–21, rozumowanie Komisji dotyczące kwalifikacji spornych przepisów jako „pomocy” w rozumieniu art. 4 lit. c) EWWiS.

75 Zarzuty podnoszone przez rząd hiszpański w związku z wpływem spornych przepisów na konkurencyjność krajowych produktów eksportowych i ich specyfikę obejmują nie tylko kwestię poszanowania obowiązku uzasadnienia, który stanowi jeden z zasadniczych wymogów proceduralnych i został prawidłowo wyrażony w niniejszej sprawie, co stwierdzono powyżej, ale także materialnej legalności zaskarżonej decyzji. Kwestie te zostaną rozpoznane w ramach zarzutu trzeciego, na poparcie którego rząd ten powołuje ponownie kwestie konkurencyjności krajowych produktów i specyfiki tych rodzajów.

76 Druga część zarzutu drugiego powinna zatem zostać oddalona jako bezzasadna.

77 Z powyższego wynika, że zarzut drugi należy w całości oddalić jako bezzasadny.

W przedmiocie zarzutu trzeciego

78 Zarzut ten również zawiera dwie części.

– W przedmiocie pierwszej części zarzutu trzeciego

Argumenty stron

79 W ramach pierwszej części zarzutu trzeciego rząd hiszpański podnosi, że Komisja, interpretując pojęcie pomocy państwa w rozumieniu art. 4 lit. c) EWWiS również szeroko jak pojęcie pomocy państwa w rozumieniu art. 87 WE, narusza prawo. Traktat EWWiS zakazuje pomocy w sposób automatyczny, bez konieczności przeprowadzania analizy jej skutków dla konkurencji i nie reguluje ani nie odnosi się do istniejącej pomocy, ponieważ wszelka pomoc – czy to uprzednia, czy późniejsza względem przystąpienia danego Państwa Członkowskiego do Wspólnot – jest na równi zakazana.

80 Wobec powyższego definicja pomocy tak szeroka, jak stosowana w kontekście Traktatu WE, nie może zostać dopuszczona na gruncie Traktatu EWWiS bez stworzenia ryzyka dysfunkcji, czego dowodzi w niniejszej sprawie stanowisko Komisji w przedmiocie braku skutku retroaktywnego zaskarżonej decyzji.

81 Kwalifikacja pomocy zakazanej przez art. 4 lit. c) EWWiS powinna zatem, według rządu hiszpańskiego, być stosunkowo prosta i dotyczy tylko działań bezpośrednich, co wynika zresztą z opisu zawartego w art. 1 ust. 2 kodeksu pomocy.

82 Artykuł 67 EWWiS stanowi potwierdzenie tej wykładni, gdyż obejmuje on w pełni wszelkie działania Państw Członkowskich niemierzące się w zakresie zakazu ustanowionego

w art. 4 lit. c) EWWiS, ale mogą być istotne następstwa dla warunków konkurencji w przemyśle węglowym i stalowym (wyrok z dnia 23 lutego 1961 r. w sprawie 30/59 De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg przeciwko Wysokiej Władzy, Rec. str. 1, 43). Artykuł 67 EWWiS stanowi, że szkodliwe skutki takiego działania mogą być kompensowane przez przyznanie stosownej pomocy (ust. 2 tiret pierwsze), skierowanie do zainteresowanego Państwa Członkowskiego zalecenia dotyczącego podjęcia kroków, które uzna za najbardziej zgodne z interesem zachowania równowagi swojej gospodarki (ust. 2 tiret drugie) lub za pomoc „niezbędnych zaleceń” (ust. 3). Rząd hiszpański zwraca uwagę, że zgodnie ze stanowiskiem Trybunału artykuły te regulują dwie odrębne kwestie: pierwszy znosi i zakazuje pewnych działań Państw Członkowskich w dziedzinie, która na mocy Traktatu podlega w całości Wspólnocie, drugi ma na celu niedopuszczenie do zakłóceń konkurencji, bądźcych nieuchronnych konsekwencji wykonywania przez Państwa Członkowskie zachowanych kompetencji (ww. wyrok w sprawie De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg przeciwko Wysokiej Władzy, str. 47). Wobec tego, skoro Komisja uznała, że sporne przepisy miały istotne następstwa dla warunków konkurencji, powinna być ona działająca na mocy art. 67 EWWiS, a nie art. 4 lit. c) EWWiS.

83 Podobnie, zdaniem władz baskijskich, art. 4 lit. c) EWWiS obejmuje jedynie pomoc ustanowioną na rzecz przedsiębiorstw sektora hutnictwa żelaza i stali lub produkcji węgla i stali. Bezpośrednia subwencja stanowi niemniej jednak w rozumieniu tego artykułu pomoc, nawet jeżeli została przyznana „horyzontalnie”, czyli zarówno przedsiębiorstwom objętym Traktatem EWWiS (zwanym dalej „przedsiębiorstwami EWWiS”), jak i innym przedsiębiorstwom. Rodziki inne niż subwencja, a w szczególności rodziki podatkowe, mogą natomiast stanowić pomoc w rozumieniu tego artykułu tylko wtedy, gdy są specjalnie skierowane do przedsiębiorstw EWWiS lub sektora produkcji węgla i stali.

84 Gdyby przyjęła też Komisja, każda ulga podatkowa, nawet objęta horyzontalnym systemem opodatkowania mającym zastosowanie zarówno wobec przedsiębiorstw EWWiS, jak i innych przedsiębiorstw, byłaby zawsze zakazana na mocy Traktatu EWWiS, a zatem przedsiębiorstwa sektora hutnictwa żelaza i stali byłoby objęte opodatkowaniem dotkliwiej niż inne przedsiębiorstwa, w odniesieniu do których dany rodzaj podatkowy byłby zakazany jedynie w zakresie, w jakim narusza wymianę handlową lub może zniekształcić konkurencję. Wykładnia taka, która w kontekście podejścia do innych przedsiębiorstw miałaby szkodliwe skutki dla przemysłu stalowego, jest w sposób oczywisty sprzeczna z celami Traktatu EWWiS, a w szczególności z jego art. 2, 3 i 67.

85 Władze baskijskie podkreślają, że zakłócenia konkurencji spowodowane rodzajami podatkowymi o charakterze ogólnym, mającymi zastosowanie do wszystkich gałęzi przemysłu, powinny być zwalczane, w miarę potrzeby, przez odwołanie do art. 67 EWWiS lub za pomocą postępowania z zakresu pomocy państwa wszczętych na mocy Traktatu WE.

86 Według Komisji z utrwalonego orzecznictwa wynika, że pojęcie pomocy w kontekście Traktatu EWWiS jest takie samo jak pojęcie stosowane na gruncie Traktatu WE (zob. w szczególności wyrok z dnia 1 grudnia 1998 r. w sprawie C-200/97 Ecotrade, Rec. str. I-7907, pkt 35). Artykuł 1 ust. 1 kodeksu pomocy odnosi się jednoznacznie do „pomocy dla hutnictwa żelaza i stali, finansowanej przez Państwa Członkowskie, jednostki samorządu terytorialnego [...], bez względu na jej formę [...]”, a ust. 2 zawiera jedynie przykładowy wykaz takiej pomocy.

87 Ponadto fakt, że sporne przepisy mają charakter horyzontalny, nie oznacza, że wykraczają poza zakres systemu kontroli pomocy ustanowionego przez Traktat EWWiS. Podobnie fakt, że art. 67 EWWiS wprowadza procedurę umożliwiającej Komisji dokonywanie kontroli rodzajów pomocy państwa mogących wpłynąć negatywnie na konkurencję w przemyśle węglowym i stalowym nie oznacza też, że postanowienia Traktatu dotyczącej pomocy państwa nie znajdują zastosowania.

Poza tym zakłócenia konkurencji, o których mowa w tym artykule, należy według Komisji rozumieć jako zakłócenia występujące tylko między przedsiębiorstwami sektora hutnictwa żelaza i stali.

88 Możliwe, że zgodnie ze stanowiskiem rządu hiszpańskiego system kontroli pomocy ustanowiony przez Traktat jest bardzo rygorystyczny, ale ten zarzut de lege ferenda nie może stanowić podstawy skargi o stwierdzenie nieważności decyzji Komisji, która jedynie stosuje prawo pozytywne, bez względu na to, jak rygorystyczne by ono nie było.

Ocena Trybunału

89 Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału pojęcie pomocy w rozumieniu art. 4 lit. c) EWWiS musi być interpretowane zgodnie z rozstrzygnięciami Trybunału odnoszącymi się do art. 87 WE (zob. w szczególności ww. wyrok w sprawie Ecotrade, pkt 35, i wyrok z dnia 20 września 2001 r. w sprawie C-390/98 Banks, Rec. str. I-6117, pkt 33).

90 Pojęcie pomocy jest bowiem szersze niż pojęcie subwencji, gdyż składają się na nie nie tylko świadczenia pozytywne, takie jak same subsydia, ale też środki, które w różny sposób zmniejszają obciążenia zwykle spoczywające na budowie przedsiębiorstwa i które, nie będąc w ścisłym znaczeniu tego słowa subwencjami, mają taki sam charakter i takie same skutki (zob. w szczególności ww. wyrok w sprawie De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg przeciwko Wysokiej Władzy, str. 39, wyrok z dnia 15 marca 1994 r. w sprawie C-387/92 Banco Exterior de España, Rec. str. I-877, pkt 13, ww. wyrok w sprawie Ecotrade, pkt 34, wyrok z dnia 8 listopada 2001 r. w sprawie C-143/99 Adria-Wien Pipeline i Wietersdorfer & Peggauer Zementwerke, Rec. str. I-8365, pkt 38, i ww. wyrok z dnia 12 grudnia 2002 r. w sprawie Belgia przeciwko Komisji, pkt 32).

91 Poza tym termin „pomoc” w rozumieniu art. 4 lit. c) EWWiS zakłada konieczność istnienia korzyści przyznanych bezpośrednio lub pośrednio ze środków państwa albo stanowiących dodatkowe obciążenie dla państwa lub jednostek wyznaczonych lub utworzonych w tym celu (zob. w szczególności wyroki: z dnia 24 stycznia 1978 r. w sprawie 82/77 Van Tiggele, Rec. str. 25, pkt 23–25; z dnia 17 marca 1993 r. w sprawach połączonych C-72/91 i C-73/91 Sloman Neptun, Rec. str. I-887, pkt 19 i 21; z dnia 7 maja 1998 r. w sprawach połączonych od C-52/97 do C-54/97 Viscido i in., Rec. str. I-2629, pkt 13, ww. wyrok w sprawie Ecotrade, pkt 35, i ww. wyrok z dnia 12 grudnia 2002 r. w sprawie Komisja przeciwko Belgii, pkt 33).

92 Dodać należy, że w pkt 43 wyroku z dnia 10 grudnia 1969 r. w sprawach połączonych 6/69 i 11/69 Komisja przeciwko Francji, Rec. str. 523, Trybunał orzekł, że art. 67 EWWiS, przewidujący w ust. 2 tiret pierwsze sytuacje umożliwiające Komisji udzielenie Państwom Członkowskim zgody, na zasadzie odstąpienia od art. 4 EWWiS, na przyznanie pomocy, nie przeprowadza rozróżnienia na pomoc specjalnie skierowaną do sektora węgla i stali oraz pomoc mającą do niego zastosowanie tylko w ramach środka o charakterze bardziej ogólnym. Ponadto w pkt 44 i 45 powyższego wyroku Trybunał orzekł, że preferencyjna stopa redyskontowa w eksporcie stanowi pomoc, na którą – o ile dotyczy ona sektora objętego Traktatem EWWiS – Komisja może udzielić zgody tylko w okolicznościach przewidzianych w art. 67 ust. 2 tiret pierwsze Traktatu EWWiS.

93 Z powyższego wynika, że Komisja nie dokonała błędnej wykładni pojęcia pomocy państwa w rozumieniu art. 4 lit. c) EWWiS uznając, zgodnie z rozstrzygnięciami Trybunału odnoszącymi się do Traktatu WE, że środek pomocowy, nawet o charakterze pośrednim, taki jak sporne przepisy, może być zakwalifikowany jako pomoc zakazana przez Traktat EWWiS.

94 Pierwsza cząść zarzutu trzeciego powinna zatem zostać oddalona jako bezzasadna.

– W przedmiocie drugiej części zarzutu trzeciego

Argumenty stron

- 95 W ramach drugiej części zarzutu trzeciego rząd hiszpański podnosi, że sporne przepisy – wobec braku wybiórczej korzyści charakteryzującej każdy rodzaj pomocy państwa, zarówno w ramach Traktatu WE, jak i Traktatu EWWiS – nie wchodzi w zakres pojęcia pomocy. Ponadto zdaniem tego rządu kwestia wybiórczości powinna być analizowana wyjącznie w oparciu o wewnętrzne stosunki danego Państwa Członkowskiego.
- 96 Rząd hiszpański twierdzi, że środek mający zastosowanie do wszystkich przedsięwzięć, a nie tylko do jednej ich kategorii, stanowi pomoc państwa wyjącznie wtedy, gdy krajowej administracji przysuguje pewne uprawnienie dyskrecjonalne w zakresie jego stosowania.
- 97 W niniejszej sprawie sporne przepisy mają zastosowanie do wszystkich przedsięwzięć, które spełniają ustalone w sposób obiektywny warunki korzystania z nich, a ich stosowanie nie jest uzależnione od dyskrecjonalnej oceny władz publicznych. Przepisy te odnoszą się do inwestycji dokonywanych za granicą, a nie do eksportu jako takiego. Tego typu bodźce dla inwestycji istnieją we wszystkich systemach podatkowych państw zachodnich, co uzasadnione jest ciągłymi staraniami Państw Członkowskich o udoskonalenie polityki podatkowej w zakresie instrumentów, które mogą wpływać na skalę, rytm i rodzaj prywatnych inwestycji.
- 98 Rząd hiszpański podkreśla również, że przedsięwzięcie, które zostało zmuszone do dokonania inwestycji, aby móc eksportować, znajduje się w sytuacji odmiennej niż przedsięwzięcie prowadzące działalność wyjącznie w granicach danego Państwa Członkowskiego (w którym ma już siedzibę i jest znane) lub które eksportuje do innego państwa bez podejmowania prób rozbudowania swej infrastruktury. Fakt, że krajowe uregulowania podatkowe ułatwiają w ten sposób międzynarodową wymianę handlową, nie pozostaje w sprzeczności z zasadą równości. Poza tym stanowisko Komisji spowodowane byłoby poważną zakłócenia wewnętrznego hiszpańskiego systemu podatkowego, jako że przedsięwzięcia EWWiS podległyby prawu hiszpańskiemu utraciłyby możliwość stosowania jednej z ulg podatkowych, o które wszystkie przedsięwzięcia sektora hutnictwa żelaza i stali mogły się ubiegać.
- 99 Rząd ten kwestionuje twierdzenie, że obciążenia podatkowe nałożone na zyski przedsięwzięć mogą mieć decydujący wpływ na ich konkurencyjność, a w szczególności na kształtowanie cen. W każdym razie nie należy spornych przepisów analizować oddzielnie, abstrahując od pozostałych elementów składowych podatku. Jeżeli Państwo Członkowskie nie wprowadziło ulgi podatkowej analogicznej do ulgi przewidzianej ustawą nr 43/1995, nie musi to oznaczać, że rzeczywiste opodatkowanie przedsięwzięć mających siedzibę w tym państwie jest wyższe niż opodatkowanie przedsięwzięć hiszpańskich.
- 100 Wreszcie rząd hiszpański utrzymuje, że zgodzenie istniejących w dziedzinie bezpośredniego opodatkowania nierówności krajowych za pomocą stosowania przepisów odnoszących się do pomocy państwa nie jest możliwe, ponieważ dziedzina ta nie jest zharmonizowana na poziomie wspólnotowym.
- 101 Władze baskijskie i Unesid podzielają argumenty rządu hiszpańskiego dotyczące charakteru ogólnego i celu spornych przepisów.
- 102 Jeżeli chodzi o rzekome korzyści przynoszone przez te przepisy ich beneficjentom, władze baskijskie podnoszą po pierwsze, że ulga podatkowa przez nie przewidziana nie wiążę się w

sposób beżporedni z eksportem. Po drugie, gdyby posun?? rozumowanie Komisji do skrajno?ci, to jakiegokolwiek z?agodzenie obci??e? podatkowych na?o?onych na przedsi?biorstwa wchodz?ce w zakres zastosowania art. 4 lit. c) EWWiS by?oby automatycznie kwalifikowane jako pomoc i musia?o tym samym by? notyfikowane Komisji oraz przez ni? dopuszczone. Sytuacja taka stanowi?aby oczywist? ingerencj? w kompetencje podatkowe Pa?stw Cz?onkowskich.

103 W?adze baskijskie i Unesid dodaj?, ?e je?eli przedsi?biorstwa sektora hutnictwa ?elaza i stali by?yby wy??czone z zakresu zastosowania art. 34 ustawy nr 43/1995, sytuacja taka doprowadzi?aby do powstania nierowno?ci ze szkod? dla tych przedsi?biorstw, sprzecznej z prawem wspólnotowym i hiszpa?sk? konstytucj?, ustanawiaj?c? zasad? rónnego traktowania podatkowego.

104 Co si? tyczy dokonanego przez Komisj? porównania ze stalowniami, które nie s? obj?te hiszpa?skim podatkiem od spó?ek, Unesid powo?uje zasad? terytorialno?ci w sprawach podatkowych, podkre?laj?c przy tym, ?e nie istniej? jakiegokolwiek szczególne korzy?ci przyznane przedsi?biorstwom w oparciu o dyskryminuj?ce kryteria, gdy? wszystkie przedsi?biorstwa sektora hutnictwa ?elaza i stali prowadz?ce dzia?alno?? na terytorium hiszpa?skim, zarówno krajowe, jak i zagraniczne, podlegaj? art. 34 ustawy nr 43/1995.

105 Ponadto zdaniem w?adz baskijskich, kwesti? znacznie bardziej sporn? ze wspólnotowego punktu widzenia by?oby wprowadzenie ulgi maj?cej zastosowanie tylko do przedsi?biorstw dokonuj?cych inwestycji na terytorium kraju lub na jego cz??ci. W rzeczywisto?ci sporne przepisy maj? na celu popieranie mi?dzynarodowej wymiany handlowej, co jest za?o?eniem zgodnym z Traktatem EWWiS.

106 Komisja przyznaje, ?e nie wszystkie ró?nice w traktowaniu mi?dzy przedsi?biorstwami stanowi? pomoc pa?stwa. Zwraca uwag?, ?e analiza systemów: podatkowego i zabezpieczenia spo?ecznego lub innych regu? maj?cych wp?yw na koszty przedsi?biorstw pozwala uzna?, i? przepisy prawa reguluj?ce te ?rodki w ka?dym Pa?stwie Cz?onkowskim nie tylko ustanawiaj? jednolite regu?y, ale zawieraj? te? odst?pstwa od wspólnych zasad maj?cych zastosowanie do niektórych kategorii przedsi?biorstw.

107 Trudno?? zdaniem Komisji polega na konieczno?ci przeprowadzenia, w?ród przypadków zrónicowanego traktowania, rozró?nienia mi?dzy przypadkami b?d?cymi wynikiem zastosowania wspólnych zasad do szczególnych sytuacji a przypadkami popierania niektórych przedsi?biorstw na zasadzie odst?pienia od wewn?trznej logiki wspólnych zasad (zob. podobnie wyroki: z dnia 2 lipca 1974 r. w sprawie 173/73 W?ochy przeciwko Komisji, Rec. str. 709 i z dnia 17 czerwca 1999 w sprawie C-75/97 Belgia przeciwko Komisji, Rec. str. I-3671, pkt 39).

108 Komisja przypomina jeszcze, ?e z utrwalonego orzecznictwa wynika, i? ze wzgl?du na obiektywny charakter poj?cia pomocy nie podlega ona definiowaniu za pomoc? motywów lub celów danego ?rodka, lecz przez pryzmat jej skutków (ww. wyrok z dnia 2 lipca 1974 r. w sprawie W?ochy przeciwko Komisji, pkt 27).

109 Komisja podkre?la w tym wzgl?dzie, ?e cel ?rodka krajowego jest czynnikiem, który powinien zosta? zbadany w fazie analizy zgodno?ci tego ?rodka z Traktatem, w nast?pstwie której mo?e zosta? stwierdzona jego zgodno??, o ile wchodzi on w zakres odst?pstw, o których mowa w art. 87 WE lub w art. 2–5 kodeksu pomocy. Cel nie mo?e natomiast s?u?y? wykluczeniu istnienia pomocy, poniewa? jest ono oceniane na etapie poprzedzaj?cym analiz? zgodno?ci.

110 W niniejszym przypadku rz?d hiszpa?ski nie sprecyzowa?, jakiemu za?o?eniu systemu podatkowego odpowiada preferencyjne traktowanie przyznane przedsi?biorstwom dokonuj?cym inwestycji za granic?. Rz?d ten przyznaje co najwy?ej, ?e poszczególne hiszpa?skie w?adze

używają polityki podatkowej jako instrumentu do realizacji celów polityki przemysłowej i handlowej.

111 Deklarowanego celu bodźca podatkowego wprowadzonego przez sporne przepisy nie można zatem wytłumaczyć za pomocą wewnętrznej logiki obowiązujących w Hiszpanii systemów podatkowych; cel ten im nie podlega. Mimo iż jest on całkowicie uprawniony, cel taki nie może zmienić faktu, że dane środki stanowią pomoc państwa, a tym samym nie może powodować sytuacji, w której środki te omijałyby wymogi uregulowań wspólnotowych.

112 Komisja jest zatem zdania, że sporne przepisy nie mogą zostać usprawiedliwione ani charakterem, ani systematyką hiszpańskiego systemu podatkowego.

113 Co się tyczy rzekomego stosowania art. 87 WE jako narzędzia harmonizacji podatkowej, Komisja utrzymuje, że skarga nie zawiera jakichkolwiek zarzutów w tym względzie. W tych okolicznościach, wobec przewidzianego w art. 42 § 2 regulaminu zakazu przedstawiania nowych zarzutów prawnych w toku postępowania, Komisja jest zdania, że zarzut ten należy odrzucić jako niedopuszczalny.

114 W odniesieniu do istoty Komisja twierdzi, że zaskarżona decyzja nie ma żadnego związku z harmonizacją podatkową.

Ocena Trybunału

115 Jak zostało przypomniane w pkt 90 niniejszego wyroku, z powołanego wyżej wyroku w sprawie *De Gezamenlijke Steenkolenmijnen in Limburg przeciwko Wysokiej Władzy* wynika, że pojęcie pomocy jest szersze niż pojęcie subwencji, gdyż skądą się na nią nie tylko świadczenia pozytywne, takie jak same subsydia, ale też środki, które w różny sposób zmniejszają obciążenia zwykle spoczywające na budżecie przedsiębiorstwa i które, nie będąc w ścisłym znaczeniu tegoż sowa subwencjami, mają taki sam charakter i takie same skutki.

116 Wynika z tego, że środek, za pomocą którego władze publiczne przyznają niektórym przedsiębiorstwom ulgę podatkową stawiając beneficjentów w sytuacji finansowej bardziej korzystnej niż sytuacja pozostałych podatników, stanowi pomoc państwa w rozumieniu art. 4 lit. c) EWWiS (zob. analogicznie ww. wyrok w sprawie *Banco Exterior de España*, pkt 14).

117 Bezsprzeczne bowiem jest, że przedsiębiorstwo korzystające z ulgi podatkowej jest uprzywilejowane względem przedsiębiorstw, którym taka ulga nie została przyznana.

118 Rząd hiszpański kwestionuje jednakże wybiórczy charakter spornych przepisów, które stosują się do wszystkich przedsiębiorstw w sposób automatyczny na podstawie obiektywnych kryteriów, pozbawiających administrację podatkową jakiegokolwiek zakresu swobodnego uznania, zwłaszcza co do wyboru przedsiębiorstw będących ich beneficjentami.

119 Argument ten nie może zostać uwzględniony.

120 Z ulgi podatkowej ustanowionej przez ustawę nr 43/1995 może korzystać tylko jedna kategoria przedsiębiorstw, a mianowicie przedsiębiorstwa prowadzące działalność eksportową i dokonujące pewnych inwestycji, o których mowa w spornych przepisach. Takie ustalenie jest wystarczające dla wykazania, że omawiana ulga spełnia warunek specyficzności, stanowićcy jedną z przesłanek definicji pomocy państwa, a do tego wybiórczy charakter danej korzyści (zob. w odniesieniu do preferencyjnej stopy redyskontowej w eksporcie przyznanej przez państwo jedynie na rzecz krajowych produktów eksportowych ww. wyrok w sprawie *Komisja przeciwko Francji*, pkt 20 i 21; w odniesieniu do spłaty odsetek kredytu na działalność eksportową – wyrok

sytuacji jak inne przedsięwzięcia.

128 Mając na względzie powyższe stwierdzenia należy, że Komisja nie naruszyła prawa uznając, że sporne przepisy miały wybiórczy charakter.

129 Ponadto aby uznać, że sporne przepisy objęte są zakazem przewidzianym w art. 4 lit. c) Traktatu EWWiS, Komisja nie była zobowiązana do wykazania ich wpływu na wymianę handlową między Państwami Członkowskimi lub na konkurencję, co byłoby wymagane na gruncie Traktatu WE (wyroki z dnia 21 czerwca 2001 r. w sprawach połączonych od C-280/99 P do C-282/99 P, Rec. str. I-4717, pkt 32 i 33, z dnia 24 września 2002 r. w sprawach połączonych C-74/00 P i C-75/00 P Falck i Acciaierie di Bolzano przeciwko Komisji, Rec. str. I-7869, pkt 102, i ww. wyrok z dnia 12 grudnia 2002 r. w sprawie Belgia przeciwko Komisji, pkt 75).

130 Z powyższego wynika, że druga część zarzutu trzeciego nie może zostać uwzględniona, a tym samym zarzut ten musi zostać oddalony.

W przedmiocie zarzutów i argumentów podniesionych przez interwenientów

Argumenty stron

131 Władze baskijskie podnoszą dwa dodatkowe zarzuty na poparcie Królestwa Hiszpanii.

132 Po pierwsze, zarzucają Komisji, że automatycznie, bez przeprowadzenia jakiegokolwiek szczególnej analizy, objęła zaskarżoną decyzją przepisy baskijskich prowincji, ograniczając się do stwierdzenia, że wykazują one podobieństwo do art. 34 ustawy nr 43/1995.

133 Nie przyjmując podobnego stanowiska w odniesieniu do przepisów obowiązujących w regionie autonomicznym Navarra, Komisja popiera w tym zakresie co najmniej błąd w ocenie.

134 W każdym razie należy pamiętać na uwadze fakt, że sporne przepisy należą do niezależnych i odrębnych systemów podatkowych, zwłaszcza w zakresie podatków bezpodatnych.

135 Po drugie, Komisja nie wzięła pod uwagę możliwości, że sporne przepisy tylko w części stanowią pomoc.

136 Powinna była sprecyzować, w jakim zakresie art. 34 ustawy nr 43/1995 oraz art. 43 spornych przepisów ustanawia pomoc oraz, w odniesieniu do przedsięwzięć prowadzących równocześnie działalność w sektorze hutnictwa żelaza i stali i w innych sektorach, jakie były proporcje pomocy.

137 Zakładając, że sporne przepisy stanowią pomoc, Unesid zarzuca Komisji, że nie wprowadziła w życie procedury przewidzianej w Protokole nr 10 o restrukturyzacji hiszpańskiego przemysłu hutnictwa żelaza i stali do Aktu dotyczącego warunków przystąpienia Królestwa Hiszpanii i Republiki Portugalskiej oraz dostosowała w Traktatach (Dz.U. 1985, L 302, str. 23, zwanego dalej „Aktom przystąpienia”). Opinia uzyskana na podstawie pkt 7 załącznika do tego protokołu, zatytułowanego „Procedury i kryteria oceny pomocy”, pozwoliła stwierdzić, że wiele krajowych systemów prawnych zawiera rozwiązania analogiczne do spornych przepisów, przy czym rozwiązania te aż do tej pory były akceptowane jako rzeczywiste środki o charakterze ogólnym, których nie utożsamiano z pomocą państwa.

138 Unesid podnosi również, iż sam fakt, że dany środek państwowy mieści się w zakresie zastosowania art. 4 lit. c) EWWiS, przy czym nie należy do kategorii kodeksu pomocy uprzednio przyjętego przez instytucje wspólnotowe, nie oznacza, że musi z tej przyczyny zostać uznany za

niezgodny z Traktatem EWWiS ani Państwo Członkowskie musi z tego powodu zaprzestać jego stosowania.

139 W ten sposób Komisja, nie zwracając się do Rady Unii Europejskiej o opinię w sprawie jej ewentualnej zgody na dopuszczenie na zasadzie odstąpienia spornych przepisów, dokonała oczywiście brzośnej oceny zakresu art. 95 EWWiS. O ile prawdą jest, że decyzja o odwołaniu się do tego artykułu wchodzi w zakres uprawnień dyskrecyjnych Komisji, o tyle na mocy art. 8 EWWiS jest ona zobowiązana „zapewnić realizację wymienionych w niniejszym Traktacie celów, zgodnie z warunkami w nim przewidzianymi”. Jeżeli zatem okoliczności wskazują, że konkretna pomoc publiczna jest uzasadniona, ponieważ mieści się w ramach wyznaczonych realizację celów Traktatu, Komisja musi rzeczywiście ustalić, czy w tym celu jest zastosowanie art. 95 akapit pierwszy EWWiS, uzasadniając dokonany wybór zgodnie z art. 5 i 15 EWWiS.

140 W niniejszym przypadku byłoby możliwe, mając na względzie cele określone w art. 2 i 3 lit. d) i g) EWWiS, utrzymanie w mocy art. 34 ustawy nr 43/1995 w stosunku do przedsiębiorstw EWWiS. W zaskarżonej decyzji brak jest zresztą jakiegokolwiek analizy ekonomiczno-społecznej powiązanej tej kwestii.

141 Po przedstawieniu uwag natury ogólnej dotyczących dwóch rodzajów zakłóceń wynikających, po pierwsze, z różnic między przepisami ogólnymi w poszczególnych Państwach Członkowskich, a po drugie z bardziej uprzywilejowanego traktowania niektórych przedsiębiorstw lub niektórych grup przedsiębiorstw niż traktowanie brzośce konsekwencji stosowania przepisów ogólnych w danym Państwie Członkowskim, Komisja stwierdza, że wybiórczy charakter pomocy jest niezależny od faktu, że pomoc jest wynikiem stosowania kryteriów obiektywnych. Dany środek może mieć charakter wybiórczy, nawet jeżeli kryteria jego stosowania są całkowicie jasne, obiektywne i wykluczają możliwość jakichkolwiek działań dyskrecyjnych ze strony administracji w związku z jego wprowadzaniem w życie.

142 W niniejszym przypadku, zdaniem Komisji, sama lektura spornych przepisów jest wystarczająca, aby wykazać, że stanowi one odstąpienie od reguły ogólnej, a co za tym idzie, aby dowiedzieć wybiórczego charakteru bodźców podatkowych, gdy bodźce te skierowane są wyłącznie do przedsiębiorstw prowadzących „działalność eksportową”. Bodźce te nie mają charakteru ogólnego, rozumianego jako ich stosowanie do wszystkich podatników objętych podatkiem od przedsiębiorstw, ale odnoszą się jedynie do tych przedsiębiorstw, które wykonują określone działalność związane z eksportem. Przedstawiają oczywiście korzyści dla ich beneficjentów, stawiając ich w sytuacji ekonomicznej bardziej uprzywilejowanej niż innych podatników, takich jak nieobjęte takimi korzyściami stalownie podlegające opodatkowaniu w Hiszpanii oraz stalownie podlegające opodatkowaniu w innych Państwach Członkowskich (zob. motyw 19 zaskarżonej decyzji).

143 Jeżeli chodzi o rzekome automatyczne objęcie zaskarżonych decyzją regionalnych przepisów baskijskich oraz pominięcie korzyści podatkowych tego samego rodzaju stosowanych w regionie autonomicznym Navarra, Komisja zwraca przede wszystkim uwagę, że o przepisach tych jest wyraźnie mowa w zaskarżonej decyzji i że ich podobieństwo do art. 34 ustawy nr 43/1995, zawierającego te same istotne elementy, umożliwia dokonanie odwołania, jak to ma miejsce w przypadku omawianej decyzji, w celu uniknięcia wszelkich powtórzeń. Poza tym w toku całego postępowania poprzedzającego wydanie tej decyzji władze hiszpańskie nigdy nie poinformowały Komisji o istnieniu przepisu podatkowego analogicznego do art. 34 i do spornych przepisów, który byłby stosowany w regionie autonomicznym Navarra. W konsekwencji zarzucany przez władze baskijskie rzekomy bzdur w ocenie jest tylko skutkiem braku współpracy, a wręcz zaniedbania ze strony władz hiszpańskich.

144 Po drugie, co się tyczy zarzutu opartego na arbitralnym zachowaniu lub naruszeniu zasady

proporcjonalności ze strony Komisji ze względu na fakt, że nie zbadała kwestii, czy sporne przepisy mogły tylko w części stanowić pomoc, utrzymuje ona, że takie rozgraniczenie skutków zaskarżonej decyzji powinno zostać przeprowadzone na etapie jej wykonywania, w ramach którego władze hiszpańskie muszą zidentyfikować, przedsięwzięcia po przedsięwzięciu, inwestycje, w odniesieniu do których korzystanie z ulgi podatkowej jest niezgodne z Traktatem EWWiS.

145 Po trzecie, jeżeli chodzi o rzekome naruszenie procedury przewidzianej przez Akt przyznania, należy stwierdzić, że zarzut ten pozbawiony jest jakiegokolwiek uzasadnienia, ponieważ Protokół nr 10 do tego aktu był, zgodnie z jego art. 52, stosowany tylko w okresie trzech lat od daty przyznania Królestwa Hiszpanii do Wspólnot i dotyczy jedynie pomocy związanej z planami restrukturyzacji hiszpańskich przedsiębiorstw sektora hutnictwa żelaza i stali.

146 Wreszcie Komisja nie zaprzecza, że jest upoważniona na mocy art. 95 EWWiS do udzielania zgody na pomoc w konkretnych przypadkach, ale uprawnienie to, jak wynika z orzecznictwa Trybunału, ma charakter nadzwyczajny i dyskrecyjny. Oznacza to, że Komisja jest co prawda zobowiązana do uzasadnienia wykonywania tego uprawnienia, ale z kolei nie musi wyjaśnić powodów, a tym bardziej powodów ekonomicznych, dla których nie zdecydowała się odwołać do tego przepisu w celu udzielania zgody na indywidualną pomoc.

147 Prawdą jest, że wykonywanie takiej kompetencji jest poddane kontroli sądowej, lecz kontrola ta ogranicza się do weryfikacji, czy nie nastąpiło naruszenie Traktatu lub jakiegokolwiek reguły prawnej związanej z jego stosowaniem lub czy nie doszło do nadużycia władzy.

148 Ponadto cele Traktatu, na które powołuje się Unesid, zostały przez nie przedstawione w sposób niepełny. Do celów tych należy również, zgodnie z art. 5 akapit pierwszy trzeciej tiret EWWiS, ustanowienie, zachowanie i poszanowanie normalnych warunków konkurencji.

Ocena Trybunału

149 Jeżeli chodzi o objęcie zaskarżoną decyzją regionalnych przepisów baskijskich, wystarczy stwierdzić, że władze baskijskie nie powołały żadnego argumentu wykazującego, że wywoły uzasadniająca te decyzje w zakresie art. 34 ustawy nr 43/1995 nie mogły być odnoszone do powoływanych przepisów regionalnych ze względu na ich szczególne cechy.

150 Zresztą fakt, że zaskarżona decyzja nie obejmuje niektórych podobnych przepisów podatkowych mających zastosowanie w innych regionach Hiszpanii, nie podważa jej legalności.

151 Co się tyczy zarzutu, że Komisja nie zbadała kwestii, czy sporne przepisy mogły tylko w części stanowić pomoc w rozumieniu art. 4 lit. c) EWWiS, to jest on pozbawiony uzasadnienia faktycznego, ponieważ z motywu 15 zaskarżonej decyzji wynika wyraźnie, że dotyczy ona wyłącznie stosowania tych przepisów w kontekście postanowień Traktatu, a w konsekwencji w odniesieniu do przedsiębiorstw EWWiS.

152 W odniesieniu do zarzutu, że Komisja nie wprowadziła w życie procedury przewidzianej w Protokole nr 10 do Aktu przyznania wystarczy zauważyć, że – jak słuśnie podniosła Komisja – zgodnie z art. 52 tego aktu wymieniony protokół był stosowany tylko w okresie trzech lat od daty przyznania Królestwa Hiszpanii do Wspólnot, a każdym razie dotyczy jedynie planów restrukturyzacji hiszpańskich przedsiębiorstw sektora hutnictwa żelaza i stali.

153 Wreszcie jeżeli chodzi o zarzut oparty na oczywistym błędzie w ocenie w odniesieniu do możliwości stosowania art. 95 akapit pierwszy EWWiS, należy przypomnieć, że artykuł ten zezwala Komisji na przyjęcie, według ustalonej w nim procedury, decyzji dopuszczających na

zasadzie odstępowania przyznanie pomocy niezbędnej dla prawidłowego funkcjonowania wspólnego rynku węgla i stali.

154 Niektóre z tych decyzji zezwalają na przyznanie konkretnej pomocy wyznaczonym przedsiębiorstwom sektora hutnictwa węgla i stali, inne upoważniają Komisję do uznania za zgodne ze wspólnym rynkiem pewnych rodzajów pomocy na rzecz wszystkich przedsiębiorstw spełniających przewidziane warunki (postanowienie z dnia 3 maja 1996 r. w sprawie C-399/95 R Niemcy przeciwko Komisji, Rec. str. I-2441, pkt 20).

155 Jak zostało już orzeczone przez Trybunał, Komisja korzysta z tego uprawnienia kiedy uzna, że dana pomoc jest niezbędna do realizacji celów Traktatu. Ponadto w przypadku wydawania indywidualnej decyzji przez Komisję, logika wewnętrzna temu systemowi dopuszczania pomocy wymaga, aby dane Państwo Członkowskie skierowało do niej wnioski o wszczęcie postępowania przewidzianego w art. 95 EWWiS zanim Komisja przystąpi do badania niezbędności pomocy do realizacji celów Traktatu (ww. z dnia 12 grudnia 2002 r. w sprawie Belgia przeciwko Komisji, pkt 84 i 85).

156 Wynika z tego, że – przeciwnie do twierdzenia Unesid – Komisja nie była w niniejszym przypadku w żaden sposób zobowiązana do wszczynania z urzędu, przed wydaniem zaskarżonej decyzji, procedury przewidzianej w art. 95 akapit pierwszy EWWiS w celu dopuszczenia na podstawie tego postanowienia spornych przepisów.

157 Z powyższego wynika, że zarzuty i argumenty podniesione przez interwenientów powinny zostać oddalone.

158 Mając na względzie całość powyższych rozważań, skargę należy oddalić w całości.

W przedmiocie kosztów

159 Zgodnie z art. 69 § 2 regulaminu kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ Komisja wniosła o obciążenie Królestwa Hiszpanii kosztami postępowania, a ono przegrało sprawę, należy obciążyć je kosztami postępowania. Zgodnie z art. 69 § 4 akapit pierwszy tego regulaminu interwenienci poniosą własne koszty.

Z powyższych względów

TRYBUNAŁ (druga izba)

orzeka, co następuje:

- 1) **Skarga zostaje oddalona.**
- 2) **Królestwo Hiszpanii zostaje obciążone kosztami postępowania.**
- 3) **Diputación Foral de Álava, Diputación Foral de Vizcaya, Diputación Foral de Guipúzcoa, Juntas Generales de Guipúzcoa, Gobierno del País Vasco oraz Unión de Empresas Siderúrgicas (Unesid) poniosą koszty własne.**

Timmermans

Puissochet

Cunha Rodrigues

Schintgen

Colneric

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 15 lipca 2004 r.

Sekretarz

Prezes drugiej izby

R. Grass

C. W. A. Timmermans

* Język postępowania: hiszpański.